

Temel Demokratik Değerler Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Temel Demokratik Değerler Ölçeği*. Turkish Psychological Scales.
Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=31510>

Özet

Temel Demokratik Değerler Ölçeği, **Selçuk Uygun** ve **Gökhan Engin** tarafından 2014 yılında geliştirilmiş bir psikolojik ölçüm aracıdır. Bu ölçek, bireylerin temel demokratik değerlere ne ölçüde sahip olduğunu ve bu değerleri içselleştirdiğini belirlemeyi amaçlamaktadır. Ölçek, ??birli?, Özgüven, Farklılıklara Saygı ve Adil Olma olmak üzere 4 alt boyutta toplam 34 maddeden oluşmaktadır. Ölçeğin geçerlik ve güvenirlik çalışmaları, psikometrik açıdan güçlü bir yapı sergilediğini göstermektedir.

Anahtar Kelimeler

Demokratik Değerler, Ölçek Geliştirme, ??birli?, Özgüven, Farklılıklara Saygı, Adil Olma, Sosyal Psikoloji.

Yazarlar

Selçuk Uygun, Gökhan Engin

Amaç

Temel Demokratik Değerler Ölçeği'nin temel amacı, bireylerin demokratik bir toplumda yaşamak ve katkıda bulunmak için gerekli olan çekirdek değerlere yönelik tutumları ve eğilimlerini standardize edilmiş bir şekilde ölçmektir. Bu değerler, bireylerin toplumsal uyum ve katılım düzeylerinin anlaşılması için kritik öneme sahiptir.

Ölçek, dört temel demokratik davranış (??birli?, Özgüven, Farklılıklara Saygı ve Adil Olma) kapsayarak, bu yapıların düzeyini nicel olarak belirlemeyi hedefler. Bu sayede, eğitim programları veya sosyal müdahalelerin bu temel değerler üzerindeki etkisini değerlendirme imkanı sunar.

Yapı

Ölçek, **Temel Demokratik Değerler** yapısının dört farklı alt boyut üzerinden değerlendirilmektedir. Bu alt boyutlar, demokratik yaşamın temel unsurları temsil eden toplam 34 maddeden oluşmaktadır:

??birli? (10 madde): Ortak amaçlar doğrultusunda başkalarıyla uyum içinde çalışma yeteneğini ve isteğini ölçer.

Özgüven (9 madde): Bireyin kendi yeteneklerine ve karşılaştığı zorluklarla başa çıkma becerisine olan inancını yansıtır.

Farklılıklara Saygı (8 madde): Bireylerin kendilerinden farklı düşünen, yaşayan veya inanan

kişilere karşı gösterdiği tolerans ve kabul düzeyini ölçer.

Adil Olma (7 madde): Hukukun üstünlüğüne, eylet muameleye ve nesnel yargılamaya verilen önemi değerlendirir.

Geçerlik

Ölçeğin yapı geçerliği, açılmayacak faktör analizi (AFA) ve doğrulayacak faktör analizi (DFA) yöntemleri kullanılarak incelenmiştir. Örneklem uygunluğunu gösteren Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) değeri .843 olarak bulunmuştur; bu değer, veri setinin faktör analizi için uygun olduğunu göstermektedir. Bartlett Sphericity Testi sonucu ise ($\chi^2=4147.97$, $p=0.000$) istatistiksel olarak anlamlı çıkmıştır.

Doğrulayacak faktör analizi (DFA) sonuçları, dört faktörlü yapının iyi bir uyum sergilediğini göstermektedir. Uyum indeksleri şöyledir: RMSEA = .08, RMR = .35, SRMR = .03, GFI = .96, AGFI = .91 ve CFI = .99. Özellikle GFI, AGFI ve CFI değerlerinin yüksek olması, önerilen dört faktörlü modelin yapısal olarak doğrulandığını ve verilerle yüksek düzeyde uyumlu olduğunu kanıtlamaktadır. Ki-kare değeri $\chi^2 = 122,35$, $sd = 28$, $p = .00$ düzeyinde anlamlı bulunmuştur.

Güvenirlik

Temel Demokratik Değerler Ölçeği'nin iç tutarlılık güvenilirliği, **Cronbach Alpha** katsayısı ile değerlendirilmiştir. Ölçeğin tamamı için hesaplanan Cronbach Alpha değeri .82'dir, bu da ölçeğin genel olarak yüksek düzeyde güvenilir olduğunu göstermektedir.

Alt boyutların güvenilirlik katsayıları şu şekildedir: Birlikçi alt boyutu için .77, Özgüven alt boyutu için .69, Farklılıklara Saygı alt boyutu için .63 ve Adil Olma alt boyutu için .56. Alt boyutların güvenilirlik düzeyleri kabul edilebilir sınırlar içerisinde, ancak Adil Olma boyutunun iç tutarlılığı diğer boyutlara göre daha düşüktür.

Faktör Analizi

Yapılan Açılmayacak Faktör Analizi (AFA) sonucunda, ölçek maddelerinin 4 temel faktör altında toplandığı belirlenmiştir. Bu dört faktörün açıkladığı toplam varyans %33,84'tür. Bu varyans oranı, ölçeğin ölçmeyi amaçladığı yapıyı yeterli düzeyde temsil ettiğini göstermektedir.

Faktörlerin varyansa katkıları aşağıdaki gibi dağılmıştır: Birinci faktör toplam varyansın %17,82'sini, ikinci faktör %5,88'ini, üçüncü faktör %5,11'ini ve dördüncü faktör %5,00'ini açıklamaktadır. Bu dağılım, faktörlerin yapıya farklı katkı sağladığını ve çok boyutlu yapının ayrıştığını göstermektedir.

Araç

Test Türü: Geliştirme Ölçeği (Öz Bildirim Ölçeği)

Format: 34 maddeden oluşan, 5'li Likert tipi derecelendirme ölçeği.

Mevcut Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: Genel Popülasyon

Yaş Grubu: Ergenlik ve sonrası dönem (Çalışma, genellikle üniversite öğrencileri veya yetişkinler üzerinde yürütülmüştür).

Popülasyon Detayları: Ölçek, akademik ve sosyal çevrelerde demokratik değerlerin ölçülmesi amacıyla geliştirilmiştir.

Test Metodolojisi: Katılımcılar, her bir maddeye 5'li Likert formatında yanıt verir (1=Kesinlikle katılmıyorum - 5=Kesinlikle Katılıyorum). Yüksek puanlar, temel demokratik değerlere daha yüksek düzeyde sahip olduğunu gösterir.

Anahtar Kelimeler

Demokrasi, Değerler Eğitimi, Psikometri, Özgüven, Birlik, Ç Tutarlılık, Yapısal Etkilik Modellemesi.

Yazarlar

Sorumlu Yazar: Selçuk Uygun

Yazar ORCID Tanımlayıcı: Bilgi mevcut değildir.

Kurum E-posta Adresleri: Bilgi mevcut değildir.

Yayın Adresi: Selçuk Uygun

İzinler, Ücretler ve Test Yolu

Ölçek, 2014 yılında yayımlanan akademik bir makale kapsamında geliştirilmiştir. Kullanım izinleri ve koşulları için sorumlu yazar (Selçuk Uygun) ile iletişime geçilmesi önerilir. İletişim e-posta adresi: selcukuygun17@gmail.com.

Orijinal makaleye buradan ulaşılabilir: turkishstudies.net.

Ölçeğin orijinal PDF'i buradan indirilebilir: [temel-demokratik-değerler-ölçeği-toad.pdf](#)

Kaynaklar

Uygun, S. ve Engin, G. (2014). Temel Demokratik değerler Ölçeği: Bir ölçek geliştirme çalışması. *Electronic Turkish Studies*, 9(5), 2021-2031.

Temel Demokratik Değerler Ölçeği Maddeleri

Ölçek, 34 maddeden ve 4 alt boyuttan oluşmaktadır. Alt boyutlar ve temsili örnek maddeler aşağıda listelenmiştir:

Farklılıklara Saygı (8 m): Benim gibi düşünmeyene saygı duyarım.

Adil Olma (7 m): Güçlü olanın hakkı olduğunu savunurum.

Özgüven (9 m): Karşılaştığım problemlerle başa çıkabilirim.

İşbirliği (10 m): Çalışma için arkadaşlarımla ortak karar alabilirim.